
Osallistuva budjetointi 2024-2025

Evl 20.08.2024 § 27

Kokemäen kaupungin vuosille 2022-2025 vahvistamassa strategiassa määriteltiin kaupungille keskeisimmät arvot. Niiden joukkoon kuuluu vuorovaikutuksen mahdollistavat avoimet päätöksentekoketjut sekä vastuullisuus ja avoimuus, johon kuuluu kaupunkilaisten osallistaminen päätöksentekoon jo asioiden valmisteluvaiheessa. Tämän arvon toteuttamiseksi kaupunki haluaisi tuoda myös talousarvioprosessia lähemmäs kaupunkilaisia ja kaupungin eri toimijoita.

Tavoitteena on aiempaa paremmin vastata kaupunkilaisten toiveisiin yhteistyöllä kuntalaisten ja kaupungissa toimivien yrittäjien kanssa. Samalla pyritään luomaan läpinäkyvyyttä vuosittain laadittavaan kaupungin budjettiin osallistamalla Kokemäellä vaikuttavia asukkaita ja toimijoita.

Osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa asukkaat ja toimijat otetaan mukaan kaupungin budjettia koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Sen toteuttamiseen ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa menetelmää, vaan sitä voidaan toteuttaa kaupungin tarpeisiin ja tilanteeseen parhaiten soveltuvoin tavoin.

Toimintatapaa voidaan myös käyttää monissa erilaisissa tilanteissa, monenlaisten tarpeiden ja ongelmien ratkaisemisessa. Sitä voidaan hyödyntää, kun suunnitellaan ja tehdään päätöksiä esimerkiksi investoinneista tai palveluista.

Osallistuva budjetointi on:

- Demokraattinen prosessi
- Keskustelua rahasta ja resursseista, myös niiden mahdollisesta niukkuudesta
- Vaikeiden ongelmien ratkaisemista yhdessä
- Uudenlainen tapa ajatella ja suhtautua yhteisten verovarojen käytön suunnitteluun
- Keino parantaa valmistelun ja päätöksenteon laatua ja avoimuutta
- Keino motivoida asukkaita ja yrityksiä osallistumaan ja ottamaan myös itse vastuuta julkisesti käytettävistä varoista

Osallistuvasta budjetoinnista säädetään myös kuntalain pykälässä 22 §. Pykälässä sanotaan: *Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.*

Kuntalain 22 § mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää mm.

- Järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
- Järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun
- Suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.

Kokemäen kaupungin 1.4.2024 voimaan tulleessa hallintosäännössä 30 §:ssä mainitaan myös elinvoimalautakunnan tehtäväksi osallistaa kuntalaisia palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Parhaassa tapauksessa osallistuttaminen tarkoittaa talouden ja demokratian yhdistämistä. Aasukkaat otetaan siinä mukaan pohtimaan ja myös päättämään siitä, mihin taloudelliset resurssit riittävät ja mihin ne osakseen käytetään.

Kokemäen kaupunki järjesti ensimmäisen oman osallistuvan budjetoinnin vuosina 2022-2023. Vuosi 2022 oli prosessin suunnittelua ja toimintamallin hakemista, miten kuntalaisia ja kunnan toimijoita osallistettaisiin. Vuosi 2023 oli päätösehdotuksen toteutusvuosi. Toimintamalliksi valikoitui kaupungin säännösten mukaisen investointikohteen rakentaminen. Kaupunkilaiset saivat esittää haluamiaan investointikohteita, joista elinkeinolautakunta valitsi toteutuskelpoiset esitykset äänestysvaiheeseen. Äänestysvaiheeseen pääsi kaikenkaikkiaan kahdeksan eri ehdotusta, joista voiton vei – Matonpesupaikka Kauvatsalle 234 äänellä. Ääniä annettiin yhteensä 594 kpl ja äänestää pystyi netissä sekä paperilomakkeella kaupungin kirjastossa.

Lisätietoja antaa

Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100

Esittelijä

Puheenjohtaja, Riikka Jalonen

Päätösehdotus

Elinvoimalautakunta pitää osallistuvan budjetoinnin jatkamista vuosille 2024-2025 erinomaisena ratkaisuna osallistaa kuntalaisia sekä yrittäjiä talouden suunnitteluun ja toteutukseen. Näin ollen lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että se huomioisi asian vuoden 2025 talousarvion laadintatyössä.

Lisäksi elinvoimalautakunta päättää osallistuvan budjetoinnin käyttöönotosta vuosina 2024-2025 seuraavaa:

Osallistuvan budjetoinnin määräraha voidaan käyttää sekä toimintamenoihin että investointeihin. Investointihankkeiden tulisi keskittyä julkisen ympäristön parantamiseen, siten että se tuottaisi iloa mahdollisimman monelle kuntalaiselle. Määräraha voidaan käyttää myös irtaimen omaisuuden julkisiin hankintoihin, yksittäisten hankkeiden toteuttamiseen, tapahtumien järjestämiseen tai tilapäisen henkilöstön palkkaamiseen. Vakituista henkilöstöä ei voi palkata osallistuvan budjetin määrärahalta.

Kokemäen kaupunki toteuttaa osallistavan budjetoinnin vaiheittain

Ideointi, syyskuu 2024 Kuntalaiset ja yritykset tekevät ehdotuksia määrärahan käytöstä kaupungin kirjastolla tai verkossa. Ehdotuksia saa tehdä kuka tahansa kunnan asukas. Ideoista mahdollisiksi katsotut ideat etenevät työstämisvaiheeseen.

Työstäminen, lokakuu-marraskuu 2024 Ideoita jatkokehitetään ja täsmennetään siten, että ideat ovat kaupungin strategian ja arvojen mukaisia. Viranhaltijat tekevät ideoista karkean hinta-arvion ja käyvät vuoropuhelua ehdotusten tekijöiden kanssa.

Elinvoimalautakunta tekee päätöksen jatkoon menevistä ideoista painottaen seuraavia kriteereitä:

Kaupungin strategia ja arvot

Avoimuus

Kustannukset

Voittoa tavoittelemattomuus

Kaupungin toimivalta

Äänestys, marraskuu-joulukuu 2024 Kuntalaiset äänestävät toteutettavasta

ideasta, jonka jälkeen voittaja ehdotus/ehdotukset hyväksytään talousarviokäsittelyn yhteydessä. Ääniä voi antaa yhden tai useamman ehdotukselle ns. koko osallituvan budjetin määrärahan verran.

Äänestystulos vahvistetaan elinvoimalautakunnan kokouksessa viimeistään tammikuun 2025 kokouksessa ehdollisena, kunnes kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin talousarvion vuodelle 2025.

Toteutus, vuosi 2025 Eniten ääniä saanut idea toteutetaan vuoden 2025 aikana.

Muutettu päätösehdotus Elinvoimalautakunta pitää osallistuvan budjetoinnin jatkamista vuosille 2024-2025 erinomaisena ratkaisuna osallistaa kuntalaisia sekä yrittäjiä talouden suunnitteluun ja toteutukseen. Näin ollen lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että se huomioisi asian vuoden 2025 talousarvion laadintatyössä.

Lisäksi elinvoimalautakunta päättää osallistuvan budjetoinnin käyttöönotosta vuosina 2024-2025 seuraavaa:

Osallistuvan budjetoinnin määräraha voidaan käyttää sekä toimintamenoihin että investointeihin. Investointihankkeiden tulisi keskittyä julkisen ympäristön parantamiseen, siten että se tuottaisi iloa mahdollisimman monelle kuntalaiselle. Määräraha voidaan käyttää myös irtaimen omaisuuden julkisiin hankintoihin, yksittäisten hankkeiden toteuttamiseen, tapahtumien järjestämiseen tai tilapäisen henkilöstön palkkaamiseen. Vakituista henkilöstöä ei voi palkata osallistuvan budjetin määrärahalta.

Kokemäen kaupunki toteuttaa osallistavan budjetoinnin vaiheittain

Ideointi, syyskuu 2024 Kuntalaiset ja yritykset tekevät ehdotuksia määrärahan käytöstä kaupungin kirjastolla tai verkossa. Ehdotuksia saa tehdä kuka tahansa kunnan asukas. Ideoista mahdollisiksi katsotut ideat etenevät työstämisvaiheeseen.

Työstäminen, lokakuu-marraskuu 2024 Ideoita jatkokehitetään ja täsmennetään siten, että ideat ovat kaupungin strategian ja arvojen mukaisia. Viranhaltijat tekevät ideoista karkean hinta-arvion ja käyvät vuoropuhelua ehdotusten tekijöiden kanssa.

Elinvoimalautakunta tekee päätöksen jatkoon menevistä ideoista painottaen seuraavia kriteereitä:

Kaupungin strategia ja arvot
Avoimuus
Kustannukset
Voittoa tavoittelemattomuus
Kaupungin toimivalta

Äänestys, marraskuu-joulukuu 2024 Kuntalaiset äänestävät toteutettavasta ideasta, jonka jälkeen voittaja ehdotus/ehdotukset hyväksytään talousarviokäsittelyn yhteydessä. Ääniä voi antaa yhden tai useamman ehdotukselle ns. koko osallituvan budjetin määrärahan verran.

Äänestystulos vahvistetaan elinvoimalautakunnan kokouksessa viimeistään tammikuun 2025 kokouksessa ehdollisena, kunnes kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin talousarvion vuodelle 2025.

Toteutus, vuosi 2025 Toteutetaan valittu/valitut kohteet vuoden 2025 aikana.

Päätös Lautakunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

KH 26.08.2024 § 143
95/02.02.00/2024

Kaupunginhallitus on 20.6.2022 § 160 päättänyt ottaa käyttöön osallistuvan budjetoinnin vuosina 2022-2023.

Kaupungin hallintosäännön 23 §:n mukaan kaupunginhallitus ohjaa talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua niin, että asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Edellä olevan mukaisesti kaupunginhallitus on antanut vuodelle 2025 talouskehyksen kokouksessaan 12.8.2024.

Lisätietoja antaa Talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää ottaa käyttöön osallistuvan budjetoinnin elinvoimalautakunnan esityksen mukaisesti vuodelle 2025.

Käsittely Kaupunginjohtaja teki muutetun päätösehdotuksen.

Kaupunginjohtajan muutettu päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää ottaa käyttöön osallistuvan budjetoinnin elinvoimalautakunnan esityksen mukaisesti vuodelle 2025 siten, että osallistuvan budjetoinnin määräraha on 30 000 euroa.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.